

להסתכל לנתונים בעיניים

מנופפים בדגלי אוהרה. הראשון על חוסר התוחלת שבלחי' מה בהיעדר אסטרטגיה ומדינאות, על שחיקת הכוחות, על כך שהאויבים נפגעו אך לא הובסו, על הסיכון שבתקיפת איראן כשתגובתה תופנה לירי טילים על ריכוזי אוכלוסיה אורחיים. הדגל השני הוא הסיכונים למשק הישראלי בשל העלויות המצטברות והלא נגמרות של המלחמה, אופי ניהול המשק הכלכלי בידי שר האוצר בצלאל סמוטריץ' והמשך הפריצות בניהול סקטוריאלי של תקציבים.

אולם ניכר כי גם טובי הפרשנים והמזהירים לוקים בנתק בין האבחנה לתרופה. אף שהם כותבים שבנימין נתניהו אינו מעוניין להתנהל אחרת, במאמריהם הם פונים אליו בשלל עצות שתמציתן שעליו לקחת את העניינים בידיים. שעוד לא מאוחר הם מציעים לעשות צעדים חכמים והגיוניים כמו לפעול לשיתוף פעולה אזורי עם מדינות תמונות בהובלת ארצות הברית, להיכנס למשא ומתן מדיני, לקחת את מוש' כות ניהול הכלכלה בידי כפי שעשה בעבר, ועוד ועוד.

פרשנים אלה לוקים גם הם ביוהרה ובהכחשה. יוהרה על שום כך שהם סבורים שמה שהם כותבים עשוי להשפיע; הכחשה מאחר שזה לא נכון שאין מי שמנהל את העניינים. יש ויש. וגם יש אסטרטגיה ברורה ועקבית. הם מסרבים לראות אותה, כי האמת שזה בלתי נתפס.

בדיונים המנסים לנבא את 2025 ולתכנן את העתיד מר' בים לדבר על כך שקשה לתכנן באי הודאות המוכתבת מן המצב המלחמתי. זו מכבסת מלים. אם מחברים בין האבחנות לתרופות העתיד ידוע למדי. ודאי בטווח של השנה הקרובה. מכבסת המלים הזו משרתת בעקיפין את השלטון של נתניהו מאחר שבבסיס ההנחה של אי הודאות קיימת התפיסה שא' נחנן קורבנות של מציאות שאין לנו עליה שליטה.

זה לא נכון. זה נרטיב שהמנהיג מקדם כדי שנחוש שאנ' חנו נחיה על חרבנו לנצח, לצד הפנטזיה היהירה שתמיד נהיה בקצה הדוקר של החרב הזו. כשמנהיגי ארגונים מצטר' פים לרעיון הזה של מלחמה אינסופית שתמיד נצא בה מנצ' חים הם משתתפים במעגל הקסמים שנתניהו מכניס אותם, גם אותם, לתוכו.

להתבונן במציאות פירושו לתכנן בהתאם לתחזיות המ' בוססות על הנתונים הכלכליים והמגמות הנובעות מהם, לה' תכונן לימים קשים מאוד והכי חשוב: לצרף את קולם למחאה נגד מה שנתניהו מחולל כאן. כל עוד הם משחקים את המשחק של יוהרה, הכחשה ושימוש בכסות של אי הודאות, הם מדעת או מקלי דעת מהווים מעטפת של תמי' כה לכל הרע שקורה כאן.

הרבעון הרביעי של השנה משמש חברות רבות לתכנון שנת התקציב הבאה: 2025. בתוך כך, ובהתחשב במצב הע' ניינים כאן בשנה האחרונה, על מנהלי החברות להתמודד עם משימה פסיכולוגית לא פשוטה. האם יבחרו בשילוב של יוהרה והכחשה המאפיינים את ראשי המדינה ומרבית פר' שני האולפנים, או שמא יעשו את הבלתי אפשרי ויסתכלו למציאות בעיניים? המציאות: מלחמה בלתי נגמרת, עוד היעדרויות של עובדים המשרתים במילואים, הורדות דירוגי אשראי, בריחת משקיעים, אפס תיירות, חצי מדינה מפונה ומשותקת, ניכור גלובלי ומה לא. ומכאן - משק בסיכון.

לראות את כל זה בעיניים אומר להיערך לימים קשים עד קשים מאוד, לירידה בהכנסות וברווחים, להעלאות מסים מסוגים שונים, לפיטורים מסיביים ולהורדת ציפייה להשק' עות ורכישות. להסתכל לכל זה בעיניים זה לראות שחור.

הליקוי הקוגניטיבי המשמעותי ביותר המתרחש במצבים אלו הוא הנתק בין האבחנה לבין התרופה. ברמת האבחנה אנשים מדברים על סיכון אמיתי להישרדות המדינה כמו שהכירו אותה ובכלל, על בריחת מוחות, על מנהיג ששואף למלחמה אינסופית ולהרס מוחלט של הכל, על אובדן ערכי מוחלט, על כאוס מכון בגורת שומרי הסף. ברמת האבחנה הם מתארים חולה המאושפו שנה במחלה הפנימית עם אינ' ספור מחלות והיעדר אופק של מרפא.

ברמת התרופה אנשים שונים מציעים אקמול וציפייה לנס. מחבקים אופוריה של חיסולים והצלחות מבצעיות כמו משפחה שעומדת ליד חולה בתרדמת שהזינו לפתע אצבע כשקראו בשמו. גולשים ליוהרה ומאמינים לקשקוש על ניצ' חון מוחלט על אויבנו כולם. כשב"מ שנופל אצלם בשכונה מפיל את מצב רוחם לרגע, אבל במהרה הם חוזרים על כנפי ההכחשה לתמוך בפעילות צבאית כמענה לכל. כאילו באמת אפשר לנצח את חיובאללה על אדמת לבנון. כאילו לא היינו כבר 20 שנה ברוץ הזה. כאילו אם אין נסראללה או סגנו הם באמת הובסו. ובעוה, 101 חטופים לא עשו את דרכם לארץ אחרי שהתנקשו ביחיא סינוואר. ובחמאס לא התחננו בעק' בות מותו להסכם כניעה.

"לא יכול להיות שזה יישאר ככה", אנשים אומרים, "אמ' ריקה תתערב, אם טראמפ ינצח"; "הנה מקרון הטיל סנק' ציה. משהו יזו". קשה לאנשים לקבל שזה הולך בכיוון אחר. שנהיה יום אחד כמו לבנון, השווייץ של המזרח התיכון לשעבר, עם מלחמות אינספור ודורות שאבדו לסכסוכים פנימיים מתמידים. גם שם בין הפגזה להפצצה אוכלים במס' עדות, יושבים בבתי קפה ושולחים ילדים ללמוד בלונדון. במציאות, בהחלט אפשר שנהיה לבנון. בתפיסה, היהירה וההכחשה לא מאפשרים לנו לראות זאת.

חלקם המועט של הפרשנים הצבאיים והכלכליים

בדיונים המנסים לנבא את 2025 ולתכנן את העתיד מרבים לדבר על כך שקשה לתכנן באי הודאות המוכתבת מן המצב המלחמתי. זו מכבסת מלים. אם מחברים בין האבחנות לתרופות העתיד ידוע למדי

ד"ר איתי שילוני הוא מייסד ומנכ"ל S2R, חברה לייעוץ ארגוני אסטרטגי ומרצה עמית בביה"ס אריסון למינהל עסקים באוניברסיטת רייכמן

page

365